

ZÁPIS

Zápis z obhajoby disertační práce

Student: Tomáš Diviák
ID studia: 472307
Studijní program: Sociologie
Studijní obor: Sociologie
Název práce: „Criminal networks: actors, mechanisms and structures“
Jazyk práce: angličtina
Jazyk obhajoby: angličtina
Školitel: doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc., prof. Tom Snijders (double degree)
Oponenti: Prof. PhDr. Hynek Jeřábek, CSc.
Prof. A. J. J. Blokland
Datum obhajoby: 20. 2. 2020
Místo obhajoby: Groningen, Fakulta Behavioral & Social Sciences, aula
Termín: řádný
Předseda komise: Prof. Wittek (Univerzita Groningen)

Přítomni:

Komise:

Dr. J. Vinopal

Dr. Z. Podaná

Prof. H. Jeřábek

Prof. R. Wittek

Prof. M. A. J. van Duijn

Prof. A. J. J. Blokland

Oponenti:

Prof. H. Jeřábek

Prof. A. J. J. Blokland

(Prof. F. Varese a Prof. D. R. Veenstra se z jednání omluvili)

Školitelé:

Doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc.

Prof. Tom Snijders

Zástupce rektora a předsedající obhajoby (dle místních pravidel):

Děkan fakulty Behavioral & Social Sciences Prof. K. Aarts

9:00 Předseda zasedání Prof. Aarts zahájil obhajobu, představil sebe a přítomné členy komise a přítomné oponenty. Přítomným pak představil studenta a výsledky hodnocení dizertace všemi oponenty.

9:05 *Zahájena rozprava – otázky oponentů a členů komise:*

Prof. Jeřábek: Je možné některé poznatky z dizertace aplikovat na práci bezpečnostních složek?

TD: Ano, například charakterizaci distribuční efektivity sítě (kapitola 4) nebo možnost nastinit potenciální reakci pachatelů na zásah do sítě (kapitola 6). Vždy je ale třeba mít na paměti kontext konkrétního případu, aby daná intervence nevyvolala negativní nezamýšlené důsledky.

Prof. Blokland: Je možné, že by bylo lepší charakterizovat strategické pozice aktérů bez zohlednění jejich předcházejících vazeb?

TD: Vzhledem k tomu, že předcházející vazby nejsou součástí něčeho, co by aktéři mohli strategickou úvahou ovlivnit, tak ano. Na druhou stranu, předcházející vazby ovlivňují jejich pozici v síti a tak třeba i riziko jejich odhalení, takže je otázka, zda bychom vynecháním předcházejících vazeb nepřišli o důležitou informaci.

Dr. Vinopal: Celá dizertace zdůrazňuje rozdíl mezi mikro a makro úrovní teoretizování i analýzy. Jak je možné tyto roviny propojit?

TD: V teoretické rovině je klíčová analytická sociologie, která toto propojení prostřednictvím teorie jednání, mechanismů a mikro-makro spojení konceptualizuje. V metodologické rovině se jedná o statistické modely pro síťová data (např. ERGM nebo SAOM), které prostřednictvím simulací umožňují rozlišit vliv jednotlivých mechanismů na makrostrukturu sítě.

Dr. Podaná: Nejsou kriminální sítě, které jsou zkoumány, vlastně poněkud zkresleným vzorkem, protože se de facto jedná o sítě, které selhaly, neboť byly odhaleny?

TD: To je častá námitka ke studiu kriminálních sítí. Je nicméně třeba mít na paměti, že selhání či úspěch nejsou nikdy definitivním binárním stavem sítě, ale něčím, co se v čase může měnit a co se fakticky mění. Výsledná průřezová podoba dané sítě pak odráží jak aspekty úspěchu, tak selhání. V tomto ohledu jsou klíčová longitudinální data, neboť umožňují přesně rozlišit strukturní i další dopady úspěchu/selhání.

Prof. Wittek: V některých případech se zdá, že aplikace SNA nepřináší nic, co bychom nedokázali odhalit teoreticky nebo pomocí kvalitativních znalostí. Proč se tedy vůbec pouštět do sběru síťových dat a následné síťové analýzy?

TD: V řadě případů sice SNA potvrdí to, co již víme (např. kapitola 3), ale alespoň je toto potvrzení rigorózní a do určité míry nezávislé, což zvyšuje výpovědní hodnotu našich poznatků. Klíčové jsou ale i situace, kdy SNA doplní výsledky i takové poznatky, které bychom jindy nezískali, nebo dokonce v případech, kdy SNA přesvědčivě vyvrátí teoretické či kvalitativně-deskriptivní poznámky a poukáže tak na klíčové aspekty studovaných případů, které by jinak unikly naší pozornosti (kapitola 6).

Prof. van Duijn: Je možné, že jsou výsledky některých modelů zkreslené kolinearitou způsobenou zavedením efektu předcházejících vazeb do modelu?

TD: Nepovažuji to za vysoce pravděpodobné, leč nemohu to vyloučit. Nicméně, efekt předcházejících vazeb je zahrnut v modelu v kapitole 4 z teoretických důvodů, protože předchozí výzkum přikládá zásadní význam předcházejícím vazbám v kriminálních sítích. A tuto tezi jsem chtěl primárně otestovat. To, že vliv předcházejících vazeb pak může být kolineární s jinými efekty, bych chápal jako věc k diskusi spíše než jako argument pro jejich vyřazení z modelu.

9:50 Předsedající ukončil samotnou obhajobu a komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce. Členové komise s hlasovacím právem jednomyslně schválili kladný výsledek obhajoby a práci hodnotili jako mimořádně zdařilou.

Předsedající seznámil studenta a přítomné s výsledkem obhajoby: komise hlasovala zdvižením ruky, počet oprávněných členů komise 10, přítomno 8 členů komise – kladných hlasů 8, záporných hlasů 0. Obhajoba disertační práce byla klasifikována prospěl. Školitel následně provedl zhodnocení výsledku studia, promoční slib a předal uchazeči dle místních pravidel diplom.

Zapisovatel: Jiří Buriánek

Z průběhu jednání pořízen videozáznam.